
 > FRA PRESIDENTEN

Nå er det på tide med nye og grundige debatter om screening for prostatakreft. Flere og flere menn ønsker å kjenne sin PSA.

Menns helse

Når jeg skriver dette, har vi akkurat rundet årets mannedag. Den internasjonale mannedagen ble først etablert i 1999 på Trinidad og Tobago. Det er muligens tilfeldig, men Trinidad og Tobago er det land i verden hvor flest menn dør av prostatakreft. Norge hadde for første gang arrangementer i forbindelse med den internasjonale mannedagen i 2011. Selv ble jeg først nå oppmerksom på denne dagen fordi jeg var invitert til Dagens Medisins møte om menn og helse.

Visjonen med dagen var at den skulle belyse menn og gutters helse, bidra til å hindre diskriminering av gutter og menn og ta opp menns viktige bidrag i samfunnet, familiene, som rollemodeller og som barneoppdragere.

Det siste tiåret har mannens helse blitt diskutert internasjonalt på konferanser, noen land har fått spesialitet i andrologi og det er laget rapporter om temaet. I Norge kom stortingsmelding nr. 8 *Om menn, mansroller og likestilling* i 2008. Meldingen fastslo at menn dør tidligere enn kvinner, og i større grad enn kvinner for tidlig, av for eksempel hjerte-karsykdommer og kreft, og det er behov for økt fokus på menn og helse. Det ble gitt råd til helseforetakene og Helsedirektoratet om å ta inn i sine planer at helsetjenesten skulle utvikles i et kjønnsperspektiv.

For to år siden ga EU-kommisjonen ut en omfattende rapport om menns helse. Her går de gjennom en rekke sykdommer og viser dødelighet for kvinner og menn fordelt på land. I rapporten diskuteres mulige årsaker til menns økte dødsrisiko, hvorfor menn ofte ser ut til å vegre seg litt for lenge før de oppsøker lege, og hvordan tradisjonelle mansroller har ført til mer usunn levemåte og økt risiko for sykdom og for tidlig død. Rapporten tar opp den negative utviklingen i ikke-smittsomme sykdommer og overvekt. Norske menns overvekt er tredoblet siden 1984. Det skyldes blant annet kostholdet, men også at mange menn har gått fra manuelt arbeid til stillestående jobber. Osteoporose som tradisjonelt har vært ansett som en sykdom som rammer eldre kvinner, rammer nå 20 % av menn over 50 år. Sannsynlig vil det ha stor betydning å passe på at gutter er fysiske aktive fra de er ganske små for å forebygge bruddrisiko hos voksne menn.

Noe av det viktigste jeg selv har lært i forbindelse med diskusjonene om menns helse, er at metabolsk syndrom, som stadig flere menn har, er forbundet med hormonforstyrrelser. Testosteronnivåene blir for lave. Dette går ut over seksualiteten, energien og humøret. Det er en årsak til depresjoner hos menn og det er viktig at kunnskapen om dette når bredere ut.

Så er det på tide med nye og grundige debatter om screening for prostatakreft. Her er det store meningsforskjeller samtidig som flere og flere menn ønsker å kjenne sin PSA. PSA-testen ansees ikke som god nok, og derfor er det ennå ikke innført et nasjonalt screeningprogram. Likevel kan det være riktig å i hvert fall screene noen. Menn bør diskutere dette med sin lege. Sammen bør mannen og legen finne ut om ulempene eller fordelene veier tyngst, og så bør den enkelte mann følge et opplegg han og legen har blitt enige om.

Hege Gjessing

Hege Gjessing
hege.gjessing@legeforeningen.no
president